

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların **Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın Murat KURUM** tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
Diyarbakır Milletvekili

Sazlıdere Barajı'nın, İstanbul'un en kritik içme suyu kaynaklarından biri olmasına rağmen, Cumhurbaşkanlığı kararıyla içme suyu kullanım oranının %100'den %0'a indirildiği ve bu kararın kamuoyundan ve İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi'nden (İSKİ) gizlendiği iddiaları ciddi bir endişe kaynağıdır. Kanal İstanbul Projesi kapsamında başlatılan 24 bin konutluk inşaat faaliyetleriyle birlikte, bu süreçteki şeffaflık eksikliği, hukuki usulsüzlükler ve çevresel riskler kamu vicdanını derinden rahatsız etmektedir. Bu bağlamda, aşağıdaki soruların analitik, şeffaf ve ayrıntılı bir şekilde yanıtlanması, kamuoyunun bilgilendirilmesi ve çevre koruma ilkelerine uyumun sağlanması açısından kritik önem taşımaktadır: Sazlıdere Barajı, İstanbul'un hayati içme suyu rezervuarlarından biri olarak kritik bir ekosistem hizmeti sunarken, Cumhurbaşkanlığı kararıyla içme suyu kullanım oranının %100'den %0'a indirildiği iddiası, kamuoyunda derin bir infial yaratmıştır. Bu kararın, İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi'ne (İSKİ) bildirilmeksizin ve kamuoyundan gizlenerek alındığına dair iddialar, şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerine gölge düşürmektedir. Kanal İstanbul Projesi kapsamında başlatılan 24 bin konutluk inşaat faaliyetleri, su havzalarının mutlak koruma statüsüne aykırı olarak yürütülmekte olup, bu süreçte iddia edilen hukuki usulsüzlükler, çevresel yıkım riskleri ve kamu yararına aykırı rant odaklı uygulamalar, idarenin meşruiyetini sorgulatan vahim bir tablo ortaya koymaktadır.

Bu çerçevede;

- 1- Sazlıdere Barajı'nın içme suyu kullanım oranını %100'den %0'a indiren Cumhurbaşkanlığı kararının tarih, sayı ve içeriği nedir? Bu karar, Resmi Gazete'de yayımlanmış mıdır? Yayımlanmadıysa, hangi gerekçelerle kamuoyundan ve İSKİ'den gizlenmiştir? Kararın alınmasında hangi bilimsel, teknik veya idari gerekçeler esas alınmıştır?
- 2- Söz konusu kararın İSKİ'ye bildirilmediği ve kamuoyundan saklandığı iddiaları doğru mudur? Eğer doğruysa, bu gizliliğin amacı nedir? Kamu kurumları arasında bilgi paylaşımını engelleyen bu yaklaşım, hangi idari veya siyasi saiklere dayanmaktadır? Şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerine aykırı bu tutumun gerekçesi nedir?
- 3- Su Havzalarını Koruma Yönetmeliği'ne göre, Sazlıdere Barajı gibi mutlak koruma alanında yapılaşma yasaktır. Buna rağmen, TOKİ tarafından başlatılan 24 bin konutluk inşaat projesi hangi hukuki dayanaklarla sürdürülmektedir? İSKİ'nin bu inşaatlara yönelik yıkım tebligatına rağmen faaliyetlerin devam ettiği doğru mudur? Bakanlığınız, bu açık mevzuat ihlallerine karşı hangi yaptırımları uygulamayı planlamaktadır?

4- Kanal İstanbul Projesi'nin Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) raporunda, Sazlıdere Barajı'nın içme suyu statüsünün kaldırılmasının İstanbul'un su kaynaklarına etkisi nasıl değerlendirilmiştir? Uzmanların, bu kaybın Avrupa Yakası'nda 750 bin kişinin su ihtiyacını riske atacağı ve toplamda 5 milyon insanın su erişimini tehlikeye sokacağı yönündeki uyarıları dikkate alınmış mıdır? ÇED sürecinde kullanılan bilimsel modeller ve veriler nelerdir, bu modellerin eksiklikleri nasıl giderilmiştir?

5- İklim değişikliğiyle mücadelede su kaynaklarının korunması küresel bir öncelikken, Sazlıdere Barajı havzasındaki yapılaşmanın su döngüsünü bozacağı, kuraklık ve sel risklerini artıracığı uzmanlarca belirtilmektedir. Bakanlığınız, bu projenin Türkiye'nin iklim değişikliği hedefleriyle nasıl uyumlu olduğunu savunmaktadır? Betonlaşmanın yüzey geçirgenliğini azalttığı ve ekosisteme zarar verdiği bilimsel bulgulara rağmen, bu projede ısrar edilmesinin gerekçesi nedir?

6- Kanal İstanbul Projesi'nin, "sosyal konut" gerekçesiyle su havzalarında yapılaşmayı meşrulaştırdığı, ancak bu alanların yüksek rant getirisiyle özel sektöre açıldığı iddiaları kamuoyunda yankı bulmaktadır. Bakanlığınız, 2,5 milyon metrekarelik alanın imara açılmasında kamu yararı ilkesinin nasıl korunduğunu açıklamak ister mi? TOKİ'nin 250 Bin Sosyal Konut Projesi kapsamında bu bölgede yaptığı inşaatların, sosyal konut amacı dışında başka çıkarlara hizmet ettiği iddialarına yanıtınız nedir?

7- İstanbul 5. İdare Mahkemesi ve 11. İdare Mahkemesi, Kanal İstanbul Projesi'ne ilişkin imar planı değişikliklerini hukuka aykırı bularak iptal etmiştir. Ayrıca, Sazlıdere Barajı'ndaki kaçak yapılar için İSKİ'nin verdiği yıkım kararı, TOKİ'nin itirazı üzerine İstanbul 14. İdare Mahkemesi tarafından durdurulmuştur. Bakanlığınız, mahkeme kararlarını bypass eden bu faaliyetlere neden göz yummaktadır? Yargı kararlarına uyulmaması, hukukun üstünlüğü ilkesine nasıl bir mesaj vermektedir?

8- Proje sürecinde, İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB), İSKİ, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) ve diğer sivil toplum kuruluşlarının itirazları neden dikkate alınmamaktadır? Bakanlığınız, bu paydaşların sunduğu bilimsel raporları ve önerileri hangi kriterlere göre değerlendirmiştir? Kamuoyunun bilgilendirilmesi ve katılımı için hangi adımlar atılmıştır?

9- Sazlıdere Barajı'nın devre dışı bırakılması ve Terkos Gölü gibi diğer su kaynaklarının risk altına girmesi, İstanbul'un su güvenliğini nasıl etkileyecektir? Bakanlığınızın, Melen Barajı gibi tamamlanmamış projelere bel bağlamasının, İstanbul'un su krizine karşı kırılganlığını artırdığı yönündeki eleştirilere cevabı nedir?

10- Sazlıdere Barajı'nın içme suyu statüsünün kaldırılmasının, Kanal İstanbul Projesi'ni hızlandırmak ve su havzalarını imara açmak için bir ön adım olduğu iddiaları doğru mudur? Bu kararın, 2022 yılında DSİ Kanunu'na eklenen geçici 15. maddeye dayandırıldığı ve Resmi Gazete'de yayımlanmadan yürürlüğe konulduğu belirtilmektedir. Bu madde, hangi spesifik koşullarda böyle bir değişikliğe izin vermektedir? Bu kararın alınmasında hangi siyasi veya ekonomik çıkarlar rol oynamıştır?

11- Sazlıdere Barajı'nın içme suyu kaynağı olmaktan çıkarılması, İstanbul'un su ihtiyacını karşılamak için hangi alternatif planlara yol açmıştır? Bakanlığınız, bu barajın kaybının yaratacağı su açığını kapatmak için hangi somut adımları atmayı

planlamaktadır? İstanbul'un artan nüfusu ve iklim değişikliği kaynaklı su kıtlığı riskleri göz önüne alındığında, bu kararın uzun vadeli etkileri nasıl değerlendirilmiştir?

12- Sazlıdere Barajı'nın statüsünün değiştirilmesi ve inşaat faaliyetlerinin başlatılması süreçlerinde, hangi denetim mekanizmaları işletilmiştir? Bakanlığınız, bu süreçte Sayıştay, Çevre Denetim Kurulları veya diğer bağımsız denetim organlarının görüşlerini almış mıdır? Eğer alınmadıysa, bu denetimsizlik hangi gerekçelere dayandırılmaktadır?

13- TOKİ'nin Sazlıdere Barajı havzasındaki inşaat faaliyetleri için kamu kaynaklarından 29 Temmuz 2025 tarihine kadar Türk lirası cinsinden toplam ne kadar tutarda harcama yapılmıştır? Bu harcamaların, sosyal konut projesi olarak kamuoyuna sunulmasına rağmen, özel sektör lehine rant yaratma amacı taşıdığı iddialarına yanıtınız nedir? Kamu kaynaklarının bu şekilde kullanımı, hangi ekonomik ve toplumsal faydalara hizmet etmektedir?

14- Sazlıdere Barajı'nın içme suyu fonksiyonunu tamamen ortadan kaldıran Cumhurbaşkanlığı kararının tarih, sayı ve içeriği nedir? Bu karar, Resmi Gazete'de yayımlanarak kamuoyuyla paylaşılmış mıdır? Yayımlanmadıysa, hangi idari veya hukuki gerekçelerle kamuoyundan ve ilgili kamu kuruluşu İSKİ'den gizlenmiştir? Kararın alınmasında hangi bilimsel veriler, teknik analizler veya idari ihtiyaçlar dayanak gösterilmiştir? Bu süreçte, kararın çevresel ve toplumsal etkileri hangi bilimsel metodolojilerle değerlendirilmiştir?

15- Söz konusu kararın İSKİ'ye tebliğ edilmediği ve kamuoyundan kasıtlı olarak saklandığı iddiaları doğru mudur? Eğer doğruysa, bu gizliliğin altında yatan idari veya siyasi saikler nelerdir? Kamu kurumları arasındaki bilgi akışını engelleyen bu yaklaşım, hangi hukuki veya etik normlara dayanmaktadır? Şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerine aykırı bu tutum, idarenin kamu güvenine yönelik yükümlülüklerini nasıl etkilemektedir? İdarenin bu gizliliği meşrulaştırmak için sunduğu gerekçeler nelerdir?

16- İçme-Kullanma Suyu Havzalarının Korunmasına Dair Yönetmelik, mutlak koruma alanında yapılaşmayı kategorik olarak yasaklamasına rağmen, TOKİ tarafından Sazlıdere Barajı havzasında başlatılan 24 bin konutluk inşaat projesi hangi hukuki dayanaklarla yürütülmektedir? İSKİ'nin bu yapılaşmalara karşı verdiği yıkım kararlarının uygulanmaması, hangi idari veya siyasi müdahalelerle mümkün olmaktadır? Bakanlık, bu açık mevzuat ihlallerine karşı hangi somut yaptırımları uygulamayı planlamaktadır? Mevzuatın bağlayıcılığına rağmen faaliyetlerin sürdürülmesi, hukukun üstünlüğü ilkesine nasıl bir gölge düşürmektedir?

17- Kanal İstanbul Projesi'nin Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporunda, Sazlıdere Barajı'nın içme suyu statüsünün kaldırılmasının İstanbul'un su güvenliğine etkileri nasıl modellenmiştir? Uzmanların, bu kararın Avrupa Yakası'nda 750 bin kişinin su ihtiyacını riske atacağı ve toplamda 5 milyon insanın su erişimini tehlikeye sokacağı yönündeki uyarıları, ÇED sürecinde nasıl değerlendirilmiştir? Kullanılan bilimsel modeller, veri setleri ve metodolojiler nelerdir? Bu modellerin eksiklikleri veya önyargılı varsayımları nasıl giderilmiştir? ÇED sürecinin bağımsızlığı ve tarafsızlığı nasıl güvence altına alınmıştır?

18- Küresel iklim değişikliğiyle mücadelede su kaynaklarının korunması birincil öncelik teşkil ederken, Sazlıdere Barajı havzasındaki yoğun yapılaşmanın su döngüsünü bozacağı, kuraklık ve sel risklerini artıracığı bilimsel olarak ortaya konmuştur. Bakanlık, bu projenin Türkiye'nin Paris Anlaşması taahhütleri ve 2053 net sıfır emisyon hedefleriyle nasıl uyumlu olduğunu savunmaktadır? Betonlaşmanın yüzey geçirgenliğini azaltarak su toplama kapasitesini ve biyoçeşitliliği tahrip ettiği yönündeki bulgulara rağmen, projede ısrar edilmesinin bilimsel ve etik gerekçeleri nelerdir?

19- Kanal İstanbul Projesi'nin "sosyal konut" gerekçesiyle meşrulaştırıldığı, ancak 2,5 milyon metrekarelik su havzasının yüksek rant potansiyeliyle özel sektöre açıldığı iddiaları kamuoyunda ciddi rahatsızlık yaratmaktadır. Bakanlık, bu imar değişikliğinde kamu yararı ilkesinin nasıl korunduğunu hangi somut verilerle açıklamaktadır? TOKİ'nin 250 Bin Sosyal Konut Projesi kapsamında yürüttüğü inşaatların, sosyal fayda yerine özel sektör çıkarlarına hizmet ettiği yönündeki iddialara nasıl bir yanıt verilmektedir? Bu faaliyetlerin ekonomik ve toplumsal getirileri nasıl ölçülmüştür?

20- İstanbul 5. ve 11. İdare Mahkemeleri'nin, Kanal İstanbul Projesi'ne ilişkin imar planı değişikliklerini hukuka aykırı bularak iptal ettiği bilinmektedir. Ayrıca, Sazlıdere Barajı'ndaki kaçak yapılar için İSKİ'nin verdiği yıkım kararları, TOKİ'nin itirazı üzerine İstanbul 14. İdare Mahkemesi tarafından durdurulmuştur. Bakanlık, mahkeme kararlarını bypass eden bu faaliyetlere neden müsamaha göstermektedir? Yargı kararlarına uyulmaması, hukukun üstünlüğü ilkesine ve idarenin meşruiyetine nasıl bir zarar vermektedir? Bu süreçte idarenin yargı bağımsızlığına yönelik tutumu nedir?

21- Proje sürecinde, İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB), İSKİ, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) ve diğer sivil toplum kuruluşlarının itirazları neden sistematik olarak göz ardı edilmektedir? Bakanlık, bu paydaşların sunduğu bilimsel raporları ve alternatif önerileri hangi kriterler çerçevesinde değerlendirmiştir? Kamuoyunun bilgilendirilmesi ve katılımı için hangi somut mekanizmalar işletilmiştir? Paydaş görüşlerinin dışlanması, idarenin demokratik hesap verebilirlik ilkesine nasıl bir etki yapmaktadır?

22- Sazlıdere Barajı'nın içme suyu statüsünden çıkarılması ve Terkos Gölü gibi diğer su kaynaklarının yapılaşma baskısı altına girmesi, İstanbul'un su güvenliğini nasıl etkileyecektir? Bakanlık, Melen Barajı gibi tamamlanmamış ve güvenilirliği tartışmalı projelere bel bağlamanın, kentin su krizine karşı kırılganlığını artırdığı eleştirilerine nasıl yanıt vermektedir? İstanbul'un artan nüfusu ve iklim değişikliği kaynaklı su kıtlığı riskleri göz önüne alındığında, bu kararın uzun vadeli etkileri nasıl modellenmiştir?

23- Sazlıdere Barajı'nın içme suyu statüsünün kaldırılmasının, Kanal İstanbul Projesi'ni hızlandırmak ve su havzalarını imara açmak için stratejik bir hamle olduğu iddiaları doğru mudur? Bu kararın, 2022 yılında DSİ Kanunu'na eklenen geçici 15. maddeye dayandırıldığı ve Resmi Gazete'de yayımlanmadan yürürlüğe konduğu belirtilmektedir. Söz konusu madde, hangi spesifik koşullarda bu tür bir statü değişikliğine izin vermektedir? Kararın alınmasında hangi siyasi veya ekonomik çıkarlar belirleyici olmuştur? Bu gizli işlemler, idarenin kamu yararına bağlılığını nasıl etkilemektedir?

24- Sazlıdere Barajı'nın devre dışı bırakılması, İstanbul'un su ihtiyacını karşılamak için hangi alternatif planları zorunlu kılmıştır? Bakanlık, bu barajın kaybının yaratacağı su açığını kapatmak için hangi somut ve ölçülebilir stratejiler geliştirmiştir? İstanbul'un

artan nüfusu ve iklim değışikliğı kaynaklı su kıtlığı riskleri dikkate alındığında, bu kararın uzun vadeli etkileri hangi bilimsel projeksiyonlarla değlendirilmiştir?

25- Sazlıdere Barajı'nın statüsünün değıştirilmesi ve inşaat faaliyetlerinin başlatılması süreçlerinde hangi denetim mekanizmaları etkin bir şekilde işletilmiştir? Bakanlık, bu süreçte Sayıştay, Çevre Denetim Kurulları veya diğer bağımsız denetim organlarının görüşlerini hangi ölçüde dikkate almıştır? Eğer bu denetim organlarının görüşleri alınmadıysa, bu denetimsizliğin gerekçesi nedir? İdarenin, kamu kaynaklarının kullanımı ve çevresel etkiler konusunda bağımsız denetimlere karşı tutumu nedir?

26- TOKİ'nin Sazlıdere Barajı havzasındaki inşaat faaliyetleri için kamu kaynaklarından ne kadar harcama yapılmıştır? Bu harcamaların, sosyal konut projesi kisvesi altında özel sektör lehine rant yaratma amacı taşıdığı iddialarına Bakanlık nasıl yanıt vermektedir? Kamu kaynaklarının bu şekilde kullanımı, hangi ölçülebilir ekonomik ve toplumsal faydalara hizmet etmektedir? İdarenin, bu harcamaların kamu yararına uygunluğunu kanıtlamak için sunduğu veriler nelerdir?